

प्रेस नोट
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,
नियोजन विभाग,
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

दिनांक : ७ मार्च, २०२५

टीप : 'महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी २०२४-२५' हे प्रकाशन मराठी व इंग्रजी मध्ये खालील संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

(१) <https://mls.org.in>

(३) <https://www.finance.maharashtra.gov.in>

(२) <https://www.maharashtra.gov.in>

(४) <https://mahades.maharashtra.gov.in>

महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी २०२४-२५
ठळक वैशिष्ट्ये

- सन २०२४-२५ च्या पूर्वानुमानानुसार राज्याच्या अर्थव्यवस्थेमध्ये सन २०२३-२४ च्या तुलनेत ७.३ टक्के वाढ अपेक्षित असून देशाच्या अर्थव्यवस्थेमध्ये ६.५ टक्के वाढ अपेक्षित आहे. सन २०२४-२५ मध्ये 'कृषि व संलग्न कार्य', 'उद्योग' व 'सेवा' या क्षेत्रांच्या वास्तविक स्थूल राज्य मूल्यवृद्धित अनुक्रमे ८.७ टक्के, ४.९ टक्के व ७.८ टक्के वाढ अपेक्षित आहे. पूर्वानुमानानुसार सन २०२४-२५ मध्ये अंदाजित सांकेतिक (चालू किंमतीनुसार) स्थूल राज्य उत्पन्न ₹ ४५,३१,५१८ कोटी आहे तर अंदाजित वास्तविक (सन २०११-१२ च्या स्थिर किंमतीनुसार) स्थूल राज्य उत्पन्न ₹ २६,१२,२६३ कोटी आहे.
- पहिल्या सुधारित अंदाजांनुसार सन २०२३-२४ चे अंदाजित सांकेतिक स्थूल राज्य उत्पन्न ₹ ४०,५५,८४७ कोटी आहे, तर सन २०२२-२३ मध्ये ते ₹ ३६,४१,५४३ कोटी होते. सन २०२३-२४ चे अंदाजित वास्तविक स्थूल राज्य उत्पन्न ₹ २४,३५,२५९ कोटी आहे, तर सन २०२२-२३ मध्ये ते ₹ २२,५५,७०८ कोटी होते.
- पहिल्या सुधारित अंदाजानुसार सन २०२३-२४ मध्ये सांकेतिक स्थूल देशांतर्गत उत्पन्नात राज्याच्या सांकेतिक स्थूल राज्य उत्पन्नाचा हिस्सा सर्वाधिक (१३.५ टक्के) आहे
- सन २०२४-२५ मध्ये दरडोई राज्य उत्पन्न ₹ ३,०९,३४० अंदाजित असून सन २०२३-२४ मध्ये ते ₹ २,७८,६८१ होते

सांकेतिक स्थूल राज्य उत्पन्न आणि दरडोई उत्पन्न

तपशील	२०१७-१८	२०१८-१९	२०१९-२०	२०२०-२१	२०२१-२२ ⁺⁺⁺	२०२२-२३ ⁺⁺	२०२३-२४ ⁺	२०२४-२५ ^{\$}
सांकेतिक स्थूल राज्य उत्पन्न (₹ कोटी)	२३,५२,७८२	२५,२८,८५४	२६,५६,८०६	२६,१०,६५१	३१,४३,८२१	३६,४१,५४३	४०,५५,८४७	४५,३१,५१८
दरडोई उत्पन्न (₹)	१,७२,६६३	१,८२,८६५	१,८९,८४३	१,८२,४५४	२,१९,६२०	२,५२,२८९	२,७८,६८१	३,०९,३४०
+++ तिसरे सुधारित व अंतिम अंदाज		++ दुसरे सुधारित अंदाज			+ पहिले सुधारित अंदाज			\$ पूर्वानुमान

सर्वाधिक राज्य उत्पन्न असलेल्या १० राज्यांचे सन २०२३-२४ करिता सांकेतिक स्थूल राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न

तपशील	महाराष्ट्र	तामीळनाडू	उत्तर प्रदेश	कर्नाटक	गुजरात	पश्चिम बंगाल	राजस्थान	तेलंगणा	आंध्र प्रदेश	मध्य प्रदेश
सांकेतिक स्थूल राज्य उत्पन्न (₹ कोटी)	४०,५५,८४७	२७,२१,५७१	२५,४७,८६१	२५,००,७३३	२४,२५,८०४	१७,००,९३९	१५,२८,३८५	१५,०१,९८१	१४,३९,६७४	१३,६३,३२७
दरडोई उत्पन्न (₹)	२,७८,६८१	३,१५,२२०	९३,५१४	३,३२,९२६	२,९७,७२२	१,५४,११९	१,६७,९६४	३,५६,५६४	२,४२,४७९	१,४२,५६५

- माहे एप्रिल ते डिसेंबर २०२४ या कालावधीसाठी राज्यातील ग्रामीण व नागरी क्षेत्राकरिता परिगणित सरासरी ग्राहक किंमती निर्देशांक (पायाभूत वर्ष २००३=१००) अनुक्रमे ३९४.१ व ३७१.१ होता. या कालावधीकरिता वर्ष-ते-वर्ष चलनवाढ ग्रामीण क्षेत्रासाठी ६.० टक्के व नागरी क्षेत्रासाठी ४.५ टक्के होती.
- माहे डिसेंबर, २०२४ पर्यंत राज्यात एकूण २६५.२० लाख (५८.९० लाख पिवळी, १८४.२४ लाख केशरी, २२.०७ लाख शुभ्र) शिधापत्रिका धारक आहेत.
- राज्यात दि. ३१ जानेवारी, २०२५ पर्यंत ५२,८१३ रास्त भाव दुकानांमध्ये अन्नधान्याच्या वितरणाकरिता इ पॉइंट ऑफ सेल (ईपीओएस) उपकरणे बसविण्यात आली. माहे डिसेंबर, २०२४ मध्ये सुमारे १.५१ कोटी कुटुंबांनी आधारबेस बायोमेट्रिक अधिप्रमाणानाद्वारे शिधावस्तूंचा लाभ घेतला.
- राज्यात माहे नोव्हेंबर, २०२४ अखेर एकूण १,८८४ शिवभोजन केंद्रे कार्यरत होती. सन २०२४-२५ मध्ये नोव्हेंबर पर्यंत ३.९७ कोटी शिवभोजन थाळांचे वाटप करण्यात आले.
- 'वन नेशन, वन रेशन कार्ड' योजना सुरू झाल्यापासून डिसेंबर, २०२४ पर्यंत महाराष्ट्रातील १.०५ लाख शिधापत्रिका धारकांनी इतर राज्यातून आणि इतर राज्यातील ११.९३ लाख शिधापत्रिका धारकांनी महाराष्ट्रातून अन्नधान्याची उचल केली.
- अर्थसंकल्पीय अंदाजानुसार सन २०२४-२५ करिता राज्याची महसुली जमा ₹ ४,९९,४६३ कोटी अपेक्षित असून सन २०२३-२४ (सुधारीत अंदाज) करिता ₹ ४,८६,११६ कोटी आहे. अर्थसंकल्पीय अंदाजानुसार सन २०२४-२५ करिता कर महसूल आणि करेतर महसूल (केंद्रीय अनुदानासह) अनुक्रमे ₹ ४,१९,९७२ कोटी आणि ₹ ७९,४९१ कोटी अपेक्षित आहे. सन २०२४-२५ मध्ये जानेवारी पर्यंत प्रत्यक्ष महसुली जमा ₹ ३,८१,०८० कोटी (अर्थसंकल्पीय अंदाजाच्या ७६.३ टक्के) आहे.
- अर्थसंकल्पीय अंदाजानुसार सन २०२४-२५ करिता राज्याचा महसुली खर्च ₹ ५,१९,५१४ कोटी अपेक्षित असून सन २०२३-२४ (सुधारीत अंदाज) करिता ₹ ५,०५,६४७ कोटी आहे. सन २०२४-२५ मध्ये जानेवारी पर्यंत प्रत्यक्ष महसुली खर्च ₹ ३,५२,१४१ कोटी (अर्थसंकल्पीय अंदाजाच्या ६७.८ टक्के) आहे.
- अर्थसंकल्पीय अंदाजानुसार सन २०२४-२५ करिता एकूण जमेतील भांडवली जमेचा हिस्सा २४.१ टक्के तर एकूण खर्चातील भांडवली खर्चाचा हिस्सा २२.४ टक्के अपेक्षित आहे
- सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजानुसार राजकोषीय तुट, महसुली तुट व ऋणभाराचे स्थूल राज्य उत्पन्नाशी असलेले प्रमाण अनुक्रमे २.४ टक्के, ०.४ टक्के आणि १७.३ टक्के अपेक्षित आहे
- राज्याचा वार्षिक योजना सन २०२४-२५ चा नियतव्यय ₹ १,९२,००० कोटी असून त्यापैकी जिल्हा वार्षिक योजनेचा नियतव्यय ₹ २३,५२८ कोटी आहे.
- दि. ३१ मार्च, २०२४ रोजी राज्यातील अनुसूचित वाणिज्यिक बँकांच्या एकूण ठेवी आणि स्थूल कर्जे अनुक्रमे ₹ ४६.६८ लाख कोटी आणि ₹ ४५.९९ लाख कोटी होती. दि. ३१ मार्च, २०२४ रोजी राज्याचे कर्ज-ठेवी प्रमाण ९८.५ टक्के होते.
- सन २०२४-२५ करिता राज्याचा प्राधान्य क्षेत्रासाठीचा वार्षिक कर्ज आराखडा ₹ ७.२५ लाख कोटी असून त्यामध्ये 'कृषि' क्षेत्राचा हिस्सा २४.४ टक्के आणि 'सूक्ष्म, लघु, मध्यम उद्योग' क्षेत्राचा हिस्सा ६०.७ टक्के आहे.
- दि. ३० सप्टेंबर, २०२४ रोजी अखिल भारत स्तरावर राज्यातील अनुसूचित वाणिज्यिक बँकांच्या एकूण ठेवी (२२.९ टक्के) व स्थूल कर्जे (२८.० टक्के) यामध्ये सर्वाधिक हिस्सा आहे
- राज्यात दि. ३० सप्टेंबर, २०२४ रोजी प्रति लाख लोकसंख्येमागे एटीएमची संख्या २२ होती
- प्रधानमंत्री जन धन योजनेअंतर्गत दि. ३१ डिसेंबर, २०२४ पर्यंत, राज्यात एकूण ३.६१ कोटी बँक खाती उघडण्यात आली असून त्यापैकी ५५.० टक्के ग्रामीण/ निम-नागरी क्षेत्रातील होती

- राज्यात मानसून २०२४ मध्ये सरासरी पावसाच्या ११६.८ टक्के पाऊस पडला. राज्यातील २०३ तालुक्यांमध्ये अतिरिक्त, ६८ तालुक्यांमध्ये सरासरी आणि ८४ तालुक्यांमध्ये अपुरा पाऊस पडला.
- कृषि गणना १९७०-७१ नुसार राज्यातील सरासरी वहिती क्षेत्र ४.२८ हेक्टर होते, तर कृषि गणना २०२१-२२ अस्थायी निष्कर्षानुसार ते १.२३ हेक्टर आहे. कृषि गणना २०२१-२२ नुसार अल्प व अत्यल्प (२.० हेक्टर पर्यंत) वहिती खातेदारांच्या वहिती क्षेत्राचे प्रमाण एकूण वहिती क्षेत्राच्या ५४.५ टक्के होते, तर अल्प व अत्यल्प (२.० हेक्टर पर्यंत) वहिती खातेदारांची संख्या एकूण वहिती धारकांच्या ८४.५ टक्के होती.
- सन २०२४-२५ च्या खरीप हंगामामध्ये १५७.५९ लाख हेक्टर क्षेत्रावर पेरणी पूर्ण करण्यात आली. मागील वर्षाच्या तुलनेत तृणधान्ये, कडधान्ये, तेलबिया व कापूस यांच्या उत्पादनात अनुक्रमे ४९.२ टक्के, ४८.१ टक्के, २६.९ टक्के व १०.८ टक्के वाढ अपेक्षित आहे तर ऊस उत्पादनात मागील वर्षाच्या तुलनेत ६.६ टक्के घट अपेक्षित आहे.
- सन २०२४-२५ च्या रब्बी हंगामामध्ये ६२.८१ लाख हेक्टर क्षेत्रावर पेरणी पूर्ण करण्यात आली. मागील वर्षाच्या तुलनेत तृणधान्ये व कडधान्याच्या उत्पादनात अनुक्रमे २३ टक्के व २५ टक्के वाढ अपेक्षित असून तेलबियांच्या उत्पादनात मागील वर्षाच्या तुलनेत २२.७ टक्के घट अपेक्षित आहे.
- सन २०२३-२४ मध्ये फलोत्पादन पिकांखालील क्षेत्र २१.७४ लाख हेक्टर अपेक्षित असून ३२६.८८ लाख मे. टन उत्पादन अपेक्षित आहे.
- मोठ्या, मध्यम व लघु पाटबंधारे (राज्य क्षेत्र) प्रकल्पांद्वारे जून, २०२३ अखेर ५६.३३ लाख हेक्टर सिंचन क्षमता निर्माण करण्यात आली. सन २०२३-२४ मध्ये प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र (अस्थायी) ३९.२७ लाख हेक्टर होते.
- दि. १५ ऑक्टोबर, २०२३ रोजी मोठ्या, मध्यम व लघु पाटबंधारे (राज्य क्षेत्र) जलाशयांमध्ये एकत्रितपणे एकूण उपयुक्त जलसाठा ३२,५९६ दशलक्ष घनमीटर होता व तो एकूण जलसाठा क्षमतेच्या ७४.५ टक्के होता.
- सन २०२४-२५ मध्ये सप्टेंबरपर्यंत, अनुसूचित वाणिज्यिक बँका, प्रादेशिक ग्रामीण बँक आणि जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका यांच्याद्वारे ₹ ४०,७७८ कोटी पीक कर्ज आणि ₹ ६८,७२२ कोटी कृषि मुदत कर्ज वितरित करण्यात आले.
- जानेवारी ते मे, २०२४ दरम्यान अवकाळी पाऊस आणि गारपिटीमुळे झालेल्या नुकसानीची भरपाई जास्तीत जास्त तीन हेक्टर क्षेत्रासाठी मंजूर करण्यात आली असून राज्यात ४.९५ लाख शेतकऱ्यांना २.८८ लाख हेक्टर बाधित क्षेत्रासाठी ₹ ७९७.९४ कोटी भरपाई मंजूर करण्यात आली. त्याचप्रमाणे जून ते सप्टेंबर, २०२४ दरम्यान अतिवृष्टी आणि पुरामुळे झालेल्या नुकसानीची भरपाई जास्तीत जास्त तीन हेक्टर क्षेत्रासाठी मंजूर करण्यात आली असून राज्यात ५०.३६ लाख शेतकऱ्यांना ३७.६७ लाख हेक्टर बाधित क्षेत्रासाठी ₹ १,४७०.९२ कोटी भरपाई मंजूर करण्यात आली.
- पशुगणना २०१९ नुसार, सुमारे ३.३१ कोटी पशुधनासह राज्य देशात सातव्या क्रमांकावर आहे. तर सुमारे ७.४३ कोटी कुक्कुटादी पक्ष्यांसह राज्य देशात पाचव्या क्रमांकावर आहे.
- सन २०२३-२४ मध्ये सहकारी दुग्धशाळांचे सरासरी दैनिक दूध संकलन ४२.३२ लाख लिटर होते तर सन २०२२-२३ मध्ये ते ३८.४५ लाख लिटर होते.
- पशुसंवर्धन सांख्यिकी २०२४ अहवालानुसार, सन २०२३-२४ मध्ये,
 - मांस उत्पादनात ११.३ टक्के हिश्यासह देशात राज्य तिसऱ्या क्रमांकावर आहे
 - राज्यात दरडोई मांसाची उपलब्धता ९.१ किलो प्रतिवर्ष आहे तर राष्ट्रीय स्तरावर ही उपलब्धता ७.४ किलो प्रतिवर्ष आहे
 - दूध उत्पादनात ६.७ टक्के हिश्यासह राज्य देशात पाचव्या क्रमांकावर आहे
 - राज्यात प्रति व्यक्ती दुधाची उपलब्धता ३४७ ग्रॅम प्रतिदिन आहे तर राष्ट्रीय स्तरावर ४७१ ग्रॅम प्रतिदिन आहे
 - अंडी उत्पादनात ५.५ टक्के हिश्यासह राज्य देशात ७ व्या क्रमांकावर आहे
 - राज्यात दरडोई अंडी उपलब्धता ६२ अंडी प्रतिवर्ष आहे तर राष्ट्रीय स्तरावर ही उपलब्धता १०३ अंडी प्रतिवर्ष आहे
- सन २०२३-२४ मध्ये सागरी व गोड्या पाण्यातील मत्स्य उत्पादन अनुक्रमे ४.३५ लाख मे. टन व २.६५ लाख मे. टन होते, तर सन २०२२-२३ मध्ये ते अनुक्रमे ४.४६ लाख मे. टन आणि १.४४ लाख मे. टन होते.

- माहे मार्च, २०२४ अखेर राज्याचे वनक्षेत्र भौगोलिक क्षेत्राच्या २०.१ टक्के होते.
- भारताचा वनस्थिती अहवाल, २०२३ नुसार १४,५२५ चौ. किमी वृक्षाच्छादनासह (भौगोलिक क्षेत्राच्या ४.७ टक्के) राज्य देशात प्रथम क्रमांकावर आहे.
- राज्यात डिसेंबर, २०२४ पर्यंत उद्यम नोंदणी पोर्टल वर २०१.६७ लाख रोजगारासह ४६.७४ लाख (४५.०३ लाख सुक्ष्म, १.५३ लाख लघु व ०.१८ लाख मध्यम) उपक्रम नोंदणीकृत होते.
- 'भारत पर्यटन सांख्यिकी-२०२३' अहवालानुसार सन २०२२ मध्ये राज्यात देशांतर्गत पर्यटकांच्या भेटीची संख्या १,११३ लाख आणि विदेशी पर्यटकांच्या भेटीची संख्या १५.१ लाख होती, तर सन २०२१ मध्ये देशांतर्गत पर्यटकांच्या भेटीची संख्या ४३५.७ लाख आणि विदेशी पर्यटकांच्या भेटीची संख्या १.९ लाख होती.
- राज्यात दि. ३१ मार्च, २०२४ रोजी सुमारे सहा कोटी सभासद असलेल्या २.२२ लाख सहकारी संस्था होत्या. त्यापैकी ९.४ टक्के प्राथमिक कृषि पतपुरवठा संस्था, ९.५ टक्के बिगर-कृषि पतपुरवठा संस्था, ११.५ टक्के कृषि प्रक्रिया संस्था, ५६.६ टक्के गृहनिर्माण संस्था, ५.१ टक्के मजूर कंत्राटी संस्था आणि ७.९ टक्के इतर कार्यात गुंतलेल्या संस्था होत्या.
- सन २०२३-२४ मध्ये देशाच्या एकूण निर्यातीत राज्यातून झालेल्या निर्यातीचा हिस्सा १५.४ टक्के आहे
- दि २३ जानेवारी, २०२५ पर्यंत केंद्र शासन मान्यता प्राप्त स्टार्टअप्समध्ये अखिल भारतीय स्तरावर राज्याचा हिस्सा सर्वाधिक (२४ टक्के) आहे
- माहे ऑक्टोबर, २०१९ ते सप्टेंबर, २०२४ या कालावधीत महाराष्ट्र ३१ टक्के हिश्यासह देशातील थेट परकीय गुंतवणुकीमध्ये सर्वोच्च स्थानी राहिला आहे

- राज्याच्या लॉजिस्टिक क्षेत्राचे आधुनिकीकरण करून महाराष्ट्राला जागतिक लॉजिस्टिक केंद्र बनविणे या उद्देशाने 'महाराष्ट्र लॉजिस्टिक धोरण २०२४' जाहीर करण्यात आले आहे
- 'महाराष्ट्र पर्यटन धोरण-२०२४' जाहीर करण्यात आले असून त्यात महाराष्ट्राला पसंतीचे, शाश्वत व जागतिक स्तरावर मान्यता प्राप्त पर्यटन स्थळ बनविण्यावर भर देण्यात आला आहे
- राज्याची आर्थिक वाढ साध्य करण्यासाठी तसेच रोजगाराच्या संधी निर्माण करणाऱ्या दृष्टिकोनातून 'महाराष्ट्र राज्य निर्यात प्रोत्साहन धोरण-२०२३' राबविण्यात येत आहे
- संपूर्ण राज्यामध्ये माहिती तंत्रज्ञानाच्या समतोल विकासासाठी 'महाराष्ट्र राज्याचे नवीन माहिती तंत्रज्ञान आणि माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यभूत सेवा धोरण-२०२३' राज्यात राबविले जात आहे
- राज्यातील वस्त्रोद्योग विकसित करण्याच्या उद्देशाने 'एकात्मिक आणि शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३-२०२८' राज्यात राबविले जात आहे

- दि. ३१ मार्च, २०२४ रोजी, राज्यात वीज निर्मितीची एकूण स्थापित क्षमता ३८,६०१ मेगावॉट होती. त्यापैकी औष्णिक ऊर्जा, नवीकरणीय ऊर्जा, जलजन्य आणि नैसर्गिक वायुजन्य उर्जेचा हिस्सा अनुक्रमे ५२.८ टक्के, ३२.० टक्के, ७.९ टक्के आणि ७.३ टक्के होता.
- सन २०२३-२४ मध्ये राज्यात एकूण १,४३,७४६ दशलक्ष युनिट वीज निर्मिती झाली यासह केंद्रीय क्षेत्राकडून ४५,२७५ दशलक्ष युनिट वीज उपलब्ध झाली असून राज्यातील एकूण विजेचा वापर १,६२,०५४ दशलक्ष युनिट होता.
- सन २०२३-२४ मध्ये विजेची सरासरी कमाल मागणी २३,१०५ मेगावॉट होती तर त्यावेळी विजेचा पुरवठा २३,८११ मेगावॉट होता.
- राज्यातील एकूण स्थापित क्षमता सन २०१४-१५ मधील ३१,२९१ मेगावॉट वरून २३.४ टक्के वृद्धीदरासह सन २०२३-२४ मध्ये ३८,६०१ मेगावॉट झाली
- राज्यातील वीज निर्मिती सन २०१४-१५ मधील १,०३,७७९ दशलक्ष युनिट वरून ३८.५ टक्के वृद्धीदरासह सन २०२३-२४ मध्ये १,४३,७४६ दशलक्ष युनिट वर पोहोचली

- राज्यातील वीज वापर सन २०१४-१५ मधील १,१२,८५५ दशलक्ष युनिट वरून ४३.६ टक्के वृद्धीदराने सन २०२३-२४ मध्ये १,६२,०५४ दशलक्ष युनिट झाला
- सन २०२३-२४ मध्ये महापारेषणची पारेषण हानी ३.२७ टक्के तर सन २०२४-२५ मध्ये नोव्हेंबर पर्यंत ३.३७ टक्के होती. सन २०२३-२४ साठी महावितरणची वितरण हानी आणि 'एकत्रित तांत्रिक व व्यावसायिक' हानी अनुक्रमे १५.८ टक्के व १९.३ टक्के होती.
- राज्यातील नवीकरणीय ऊर्जेची एकूण स्थापित क्षमता सन २०१४-१५ मधील ६,७१७ मेगावॉट वरून ८३.९ टक्के वृद्धीदराने सन २०२३-२४ मध्ये १२,३५५ मेगावॉट पर्यंत वाढली
- नवीकरणीय ऊर्जेच्या स्थापित क्षमतेत सौर ऊर्जेच्या स्थापित क्षमतेचा वाटा या कालावधीत ४.९ टक्क्यांवरून ३१.७ टक्क्यांपर्यंत वाढला आहे
- माहे मार्च, २०२४ अखेर, राज्यात राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरण, सार्वजनिक बांधकाम विभाग व जिल्हा परिषदांच्या देखभालीखालील रस्त्यांची लांबी सुमारे ३.२८ लाख किमी होती.
- राज्यातील रस्त्यावरील वाहनांची संख्या दि. १ जानेवारी, २०२५ रोजी ४८८ लाख (१४९ वाहने प्रति किमी रस्ता लांबी) होती, तर दि. १ जानेवारी, २०२४ रोजी ४५८ लाख (१४१ वाहने प्रति किमी रस्ता लांबी) होती.
- राज्यात डिसेंबर, २०२४ अखेर ६,४४,७७९ तर डिसेंबर, २०२३ अखेर ३,९४,३३७ नोंदणीकृत बॅटरी इलेक्ट्रिक वाहने होती.
- हिंदु हृदयसम्राट बाळासाहेब ठाकरे महाराष्ट्र समृद्धी महामार्गापैकी (सुमारे ७०१ किमी) नागपूर ते इतगपुरी (सुमारे ६२५ किमी) मार्ग रहदारीसाठी खुला करण्यात आला आहे
- मुंबई किनारी रस्ता प्रकल्प (दक्षिण) या प्रकल्पातील दक्षिणेकडील वांद्रे वरळी सागरी सेतू ते प्रिंसेस स्ट्रीट उड्डाणपूल व उत्तरेकडील मरीन ड्राईव्ह ते वांद्रे वरळी सागरी सेतू हे मार्ग वाहतुकीसाठी जानेवारी, २०२५ पासून खुले करण्यात आले
- सन २०२४-२५ मध्ये डिसेंबर पर्यंत महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या प्रति दिन सरासरी १५,५६० बस गाड्यांनी प्रतिदिन ५८.६९ लाख प्रवासी वाहतूक केली.
- सन २०२३-२४ मध्ये, राज्यातील मोठ्या व लहान बंदरांमधून झालेली एकत्रित मालवाहतूक २,२९९.४९ लाख मे. टन होती तर सन २०२२-२३ मध्ये २,१८७.२५ लाख मे. टन होती.
- सन २०२३-२४ मध्ये राज्यातील विमानतळांवरून झालेली देशांतर्गत व आंतरराष्ट्रीय प्रवासी वाहतूक अनुक्रमे ५२४.७० लाख व १४६.०३ लाख होती तर सन २०२२-२३ मध्ये तत्सम आकडेवारी अनुक्रमे ४४६.९८ लाख आणि ११४.१३ लाख होती.
- सन २०२३-२४ मध्ये राज्यातील विमानतळांवरून झालेली देशांतर्गत व आंतरराष्ट्रीय मालवाहतूक अनुक्रमे २.७९ लाख मे. टन व ५.९२ लाख मे. टन होती तर सन २०२२-२३ मध्ये तत्सम आकडेवारी अनुक्रमे २.८७ लाख मे. टन व ५.४० लाख मे. टन होती.
- मुंबई मेट्रो रेल्वे प्रकल्प
 - मेट्रो लाईन १ (वसोवा-अंधेरी-घाटकोपर) (११.४० किमी लांबी) :- सन २०२४-२५ मध्ये या मेट्रो मार्गावरून दररोज सरासरी ५ लाख प्रवाशांनी प्रवास केला
 - मेट्रो लाईन २ ए (दहिसर-डी. एन. नगर) (१८.६ किमी लांबी) आणि मेट्रो लाइन ७ (अंधेरी (पूर्व)-दहिसर (पूर्व)) (१६.५ किमी लांबी) :- सन २०२४-२५ मध्ये या मेट्रो मार्गावरून दररोज सरासरी १.५२ लाख प्रवाशांनी प्रवास केला
 - मेट्रो लाईन ३ (कुलाबा - वांद्रे -सीझ) (१२.६९ किमी लांबी) :- ऑक्टोबर २०२४ मध्ये टप्पा-१ (आरे ते बीकेसी) प्रवासासाठी सुरु झाला असून, सन २०२४-२५ मध्ये या मेट्रो मार्गावरून दररोज सरासरी २१,६९३ प्रवाशांनी प्रवास केला
- पुणे मेट्रो रेल्वे प्रकल्प (कॉरिडॉर I मधील पिंपरी-चिंचवड महानगर पालिका ते स्वारगेट आणि कॉरिडॉर II मधील वनाझ ते रामवाडी) (३३.२८ किमी लांबी) :- सन २०२४-२५ मध्ये या मेट्रो मार्गावरून दररोज सरासरी १.२० लाख प्रवाशांनी प्रवास केला
- नागपूर मेट्रो रेल्वे प्रकल्प (४०.०२ किमी लांबी) :- सन २०२४-२५ मध्ये या मेट्रो मार्गावरून दररोज सरासरी ९०,००० प्रवाशांनी प्रवास केला

- नवी मुंबई मेट्रो रेल्वे प्रकल्प (सीबीडी बेलापूर ते पेंढार) (११.१० किमी लांबी) :- सन २०२४-२५ मध्ये या मेट्रो मार्गावरून दररोज सरासरी १३,६१३ प्रवाशांनी प्रवास केला
- राज्यात माहे सप्टेंबर, २०२४ पर्यंत इंटरनेट ग्राहकांची संख्या ११.०६ कोटी व भ्रमणध्वनी जोडण्यांची संख्या १२.५७ कोटी होती तसेच राज्यात एकूण १७,५५२ सार्वजनिक वायफाय हॉटस्पॉट असून ३८,७१७ अॅक्सेस पॉइंट्स आहेत.
- राज्यात दि.३० सप्टेंबर, २०२३ रोजी एकूण १,०४,४९९ प्राथमिक (इयत्ता १ ली ते ८ वी) शाळा होत्या व त्यातील पटसंख्या १४६ लाख होती तर २८,९८६ माध्यमिक व उच्च माध्यमिक (इयत्ता ९ वी ते १२ वी) शाळा होत्या व त्यातील पटसंख्या ६३.७ लाख होती.
- दि. ३० सप्टेंबर, २०२३ रोजी मुली-मुले समानता निर्देशांक
 - प्राथमिक शिक्षणाकरिता ०.९२
 - उच्च प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षणाकरिता प्रत्येकी ०.८८
- अखिल भारतीय उच्च शिक्षण पाहणी अहवाल २०२२-२३ नुसार उच्च शिक्षणाकरिता मुली-मुले समानता निर्देशांक ०.८३ आहे
- अखिल भारतीय उच्च शिक्षण पाहणी २०२२-२३ अहवालानुसार राज्यात ७८ विद्यापीठे, ५,७२५ महाविद्यालये आणि २,१८२ स्वायत्त संस्था होत्या व त्यातील एकूण पटसंख्या ४६.२१ लाख होती.
- एकात्मिक महात्मा जोतिराव फुले जन आरोग्य योजना व आयुष्मान भारत-प्रधानमंत्री जन आरोग्य योजने अंतर्गत सन २०२४-२५ मध्ये डिसेंबर पर्यंत सुमारे ८.४५ लाख शस्त्रक्रिया व उपचार करण्यात आले असून त्यावर ₹ १,१४३.२६ कोटी खर्च झाला.
- सन २०२० मध्ये,
 - जन्मदर १५ होता
 - मृत्यूदर ५.५ होता
 - अर्भक मृत्यूदर १६ होता
 - नवजात शिशु मृत्यूदर ११ होता
 - पाच वर्षाखालील बालकांचा मृत्यूदर १८ होता
 - एकूण जननदर १.५ होता
- सन २०१८ ते सन २०२० करिता माता मृत्यूप्रमाण ३३ होते
- माहे ऑक्टोबर, २०२४ मध्ये सुमारे ६.७ टक्के (० ते ५ वर्षे वयोगटातील) बालके मध्यम कमी वजनाची आणि १.२ टक्के बालके तीव्र कमी वजनाची होती. माहे मार्च, २०२४ मध्ये, तत्सम आकडेवारी अनुक्रमे ६.७ टक्के आणि १.२ टक्के होती.
- माहे डिसेंबर, २०२४ मध्ये, सुमारे ३.२४ टक्के (० ते ५ वर्षे वयोगटातील) बालके मध्यम तीव्र कुपोषित आणि ०.७२ टक्के बालके अति तीव्र कुपोषित होती. माहे मार्च, २०२४ मध्ये, तत्सम आकडेवारी अनुक्रमे ३.९२ टक्के आणि १.२१ टक्के होती.
- २१ ते ६५ वर्षे वयोगटातील महिला व मुलींचे पुनर्वसन, सक्षमीकरण तसेच आर्थिक विकासाला चालना देण्याच्या उद्देशाने राज्याने जून, २०२४ मध्ये 'मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण' योजना सुरु केली
- या योजनेतर्गत डिसेंबर, २०२४ पर्यंत २.३८ कोटी लाभार्थी महिलांना ₹ १७,५०५.९० कोटी रुपयांचे आर्थिक सहाय्य देण्यात आले आहे
- सन २०२३-२४ मध्ये राज्याच्या एकूण अर्थसंकल्पामध्ये लिंगभाव अर्थसंकल्पाचा हिस्सा ३.१ टक्के असून सन २०२४-२५ मध्ये हा हिस्सा ३.३ टक्के होता आणि बाल अर्थसंकल्पाचा राज्याच्या एकूण अर्थसंकल्पामध्ये सन २०२३-२४ मध्ये १२.१ टक्के हिस्सा असून सन २०२४-२५ मध्ये १२.५ टक्के हिस्सा होता.

- जल जीवन अभियानाअंतर्गत जानेवारी, २०२५ पर्यंत, राज्यातील एकूण ८८ टक्के कुटुंबे, ९८.८ टक्के शाळा, ८१.३ टक्के ग्रामपंचायत इमारती, ८३.५ टक्के आरोग्य केंद्रे व ९८.३ टक्के अंगणवाडी यांना कार्यात्मक घरगुती नळ जोडणी पुरविण्यात आली.
- स्वच्छ भारत अभियान (नागरी) अंतर्गत माहे डिसेंबर, २०२४ पर्यंत २९ शहरे ओडीएफ, ८९ शहरे ओडीएफ+, २६४ शहरे ओडीएफ++ आणि २१ शहरे वॉटर+ म्हणून घोषित करण्यात आली.
- राज्यातील नागरी भागात दररोज सरासरी २४,१११ मे. टन कचरा निर्माण होतो. त्यापैकी ९९.३ टक्के कचरा दारोदोरी जाऊन संकलित केला जातो. संकलित केल्या जाणाऱ्या कचऱ्यापैकी ९९.५ टक्के कचरा ओल्या व सुक्या स्वरूपात विलगीकृत केला जातो आणि ८८ टक्के कचऱ्यावर प्रक्रिया केली जाते.
- सन २०२३-२४ मध्ये एकूण ४.२७ लाख मेट्रिक टन प्लॅस्टिक कचरा निर्माण झाला होता, त्यापैकी ३.३३ लाख मेट्रिक टन प्लॅस्टिक कचऱ्याची विल्हेवाट करण्यात आली.
- सन २०२३-२४ मध्ये महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने प्रतिवर्षे ३,७७,३६९ मेट्रिक टन क्षमता असणाऱ्या २२६ उद्योगांना पर्यावरण पूरक तंत्रज्ञानाचा वापर करून ई कचरा नष्ट करण्यासाठी अधिकृत केले आहे.

* * * * *